

*Бикова Світлана Валентинівна, канд. психологічних наук, доцент,
Огороднійчук Ірина Анатоліївна., канд. педагогічних наук, доцент,
кафедра філософії, політології, психології та права
Одеської державної академії будівництва та архітектури*

ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ: ПОГЛЯД УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ

Суспільство не може розвиватися стабільно й цілеспрямовано без установа у ньому правопорядку і законності, правового регулювання усіх сторін і сфер його життя. Для того, щоб вирішити завдання, зумовлені як сучасним розвитком світової цивілізації, так і особливими потребами нашої держави, необхідні нові підходи як до змістового, так і теоретико-методологічного аспектів правової підготовки майбутніх фахівців. Для цього, з одного боку, повинні функціонувати інститути права. З іншого – необхідний достатньо високий рівень правової культури і грамотності населення.

Процес формування правової свідомості майбутніх фахівців – припускає вибір оптимальних форм, методів і прийомів.

Аналіз сучасних наукових джерел свідчить про те, що галузева правова підготовка, досконале знання нормативних актів, якими треба керуватися під час професійної діяльності, і вміння розуміти вимоги цих нормативних актів, повинні бути на досить високому рівні. І це тільки поверхневі завдання, на вирішення яких повинна бути спрямована правова підготовка майбутніх фахівців [2].

Задля формування правової компетентності необхідне впровадження певних умов, що сприятимуть ефективному досягненню означеної мети. У професійній підготовці майбутніх фахівців, саме інтеграція правових знань у предмети гуманітарного циклу сприятиме формуванню їхньої правової компетентності.

Аналіз системи освіти майбутніх інженерів засвідчив, що сучасна система їхньої правової підготовки здійснюється за традиційною програмою підготовки фахівців вищої освіти для будь-якої галузі (за винятком юридичної освіти) [4]. Хоча у процесі вивчення окремих дисциплін викладачі приділяють певну увагу міжпредметному плануванню, усуненню дублювання визначень основних категорій, фактів, раціональній організації занять з використанням інтерактивних технологій навчання, проте це має епізодичний характер [3].

Натомість у сучасному вищому навчальному закладі чітко виявляється те, що правова підготовка майбутніх фахівців здійснюється у тісному зв'язку з підготовкою історичною, філософською, політичною, психологічною загальнокультурною. Можна побачити взаємодію і взаємовплив таких форм свідомості, як право – політика – філософія – наука – мораль – професійна підготовка. Головну роль, основу підготовки становить професійне навчання. Місце правової освіти визначається як органічна складова процесу професійної і світоглядної підготовки майбутніх інженерів у вищому навчальному закладі, залучення до культури, адаптації до соціального життя, оскільки майбутній

фахівець повинен уміти швидко знаходити потрібну інформацію для кожної конкретної робочої ситуації, будувати алгоритм діяльності, бачити у кожному завданні мікрозавдання, що вирішуються завдяки іншим галузям знань (педагогічній, психологічній, політичній), бачити можливість вирішення завдання кількома способами та знаходити з-поміж них оптимальний; ефективно використовувати можливості нових інформаційних технологій, бачити й усувати причини невдоволення соціально-правовою діяльністю, бути здатним виступати перед групами людей та спілкуватися з окремими клієнтами, керувати професійно доцільним спілкуванням та адекватно оцінювати його результати.

Відтак, сьогодні правові знання стали необхідними в життєдіяльності особистості, яка включає й безпосередню життєву практику, і професійну діяльність, і суспільно-політичну, пов'язану з громадянською позицією конкретної людини.

Зазначимо, що для ефективного формування правової компетентності майбутніх фахівців-інженерів під час їхнього навчання необхідно впровадити відповідні педагогічні умови, під якими розуміється сукупність заходів, що свідомо створюються в навчально-виховному процесі і забезпечують ефективне формування правової компетентності майбутніх інженерів у процесі професійної підготовки.

Список використаних джерел

1. Братанич О.Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / О.Г.Братанич. – Кривий Ріг, 2001 – 16 с.
2. Зайчук В. Нормативно-правове забезпечення освіти в Україні / В.Зайчук // Вища школа. – 2002. – № 2-3. – С. 2-18.
3. Кашкар'юв Г. В. Підготовка студентів до правовиховної роботи у процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін з використанням сучасних педагогічних технологій / Г.В. Кашкар'юв. – [Електронний текст]. – Режим доступа: <http://vuzlib.com/content/view/146/84/>.
4. Коваленко Д. В. Удосконалення правової підготовки інженерів-педагогів із метою підвищення якості майбутньої професійної діяльності у відповідності до вимог сучасної освіти / Д.В.Коваленко // Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. пр. – Х. : УПА, 2007. – № 18-19. – С. 76-83.
5. Недялкова К. В. Педагогічні умови інтелектуального розвитку майбутніх учителів математики у процесі фахової підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / К. В. Недялкова. – Одеса, 2003. – 21 с.
6. Стасюк В. Д. Педагогічні умови професійної підготовки майбутніх економістів у комплексі «школа – вищий заклад освіти»: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. Д. Стасюк. – Одеса, 2003. – 20 с.